

det vilde dog være langt bedre, hvis en saadan Dyrkning foregik, end at Befolkningen klumper sig sammen i store Købstæder, hvor den hurtigt kan prisgives Arbejdsløshed og de andre Ulemper, der knytter sig til Byerne.

Det ærede Medlem fra Holstebro-Kredsen (Mølgaard-Nielsen) syntes dog ikke at nære denne levende Interesse for Anlægget af saadanne Baner, medmindre de kunde faa Tilknytning til Holstebro eller til Aulum. Jeg skal dertil sige, at det vilde jeg ikke have det mindste imod, og det tror jeg heller ikke Mergelbanekommissionen kunde have noget imod, hvis man paa de paagældende Steder kunde finde Mergel. Men naar man skal anlægge en Bane, som hovedsagelig skal transportere Mergel, maa den først og fremmest være i Forbindelse med et Mergelleje, og hvis det ærede Medlem kan finde et Mergelleje paa Strækningen mellem Hogager og Holstebro, skal det være mig en Fornøjelse at støtte ham i at faa en saadan Mergelbane anlagt.

Det ærede Medlem kunde heller ikke forstaa den Udtalelse i Mergelbanekommissionens Betænkning angaaende Egnen ude ved Hogager — ikke at forveksle med det saa tidt omtalte Hodsager —, som lyder saaledes: „Jorden er af Naturen kalkfattig, og den ved et tidligere Spor tilførte Mergel har vel formaaet at give en meget kraftig Opdyrkning, men Trangen til Mergel er derved nærmest blevet endnu større og Ønskerne kraftigere. Og dog er dette saare naturligt. Sagen er, at i første Omgang magter disse Egne ikke at aftage saa store Mængder af Mergel, som de har Brug for og i Grunden ogsaa gerne vilde have. Der for maa de nøjes med mindre Mængder i første Omgang. Men naar de saa derved er kommet til Kræfter, kan de i næste Omgang magte at aftage betydelig mere. Det er noget, som har bekræftet sig Gang efter Gang ved de fleste transportable Mergelspor, der i Aarenes Løb er anlagte af Hedeselskabet.“

Overfor den højtærede Ministers Udtalelser om de af mig paa Venstres Vegne fremsatte Ønsker har jeg det Haab, at man ved Forhandling i Udvalget vil kunne naa til et tilfredsstillende Resultat. Derimod var jeg ikke helt tilfreds med den højtærede Ministers Stilling overfor Aflæsningssporene, som der i Gaar var nogen Tale om, idet jeg synes, at Ministeren stillede sig noget for afvisende overfor Kravene i saa Henseende. Det er naturligvis rigtigt, at ikke alle og enhver kan

faa et Aflæsningsspor, saa snart de forlanger det, det har heller ikke været Mergelbanekommissionens Mening, og derfor har den ogsaa fastsat visse Regler, som man skulde rette sig efter. Jeg maa maaske med den højtærede Formands Tilladelse oplæse, hvorledes man har tænkt sig, at disse Afgørelser skulde finde Sted. Kommissionen foreslaar, naar en Egn Beboere har sluttet sig sammen i Ønsket om at faa et Aflæsningsspor, „at Afgørelserne af, hvorvidt og hvorledes Foranstaltningerne i de enkelte Tilfælde skal iværksættes, træffes af Statsbanerne og Hedeselskabet i Forening. Er Enighed ikke til Stede, foreslaas det, at Sagen afgøres af Trafikministeren efter indhentet Erklæring fra Landbrugsministeriet“. Der synes dog altsaa dér at være fastsat Bestemmelser, som maatte gøre Afgørelsen af, hvorvidt et saadant Anlæg skulde fremmes, nogenlunde betryggende. Endvidere siger Kommissionen: „For i nogen Grad at sikre, at Forudsætningerne for Anlægget holder Stik, foreslaas det at bestemme, at der, for saa vidt den stipulerede Mindstemængde Mergel ikke aftages, vil være at betale til Banerne et Beløb pr. manglende Vognladning Mergel á 10,000 kg. Da en Vognladning Mergel af den anførte Størrelse i Indkøb og Mindstefragt kan faas for en Betaling af ned til 10 Kr., foreslaas det anførte Beløb fastsat til 3 Kr. pr. Vognladning“. Deri ligger, synes jeg — og den Opfattelse har Kommissionen ogsaa nærmest haft — en betryggende Garanti for, at man ikke misbruger disse Aflæsningsspor. Jeg vil ogsaa henlede Opmærksomheden paa, at de Betingelser i øvrigt, under hvilke saadanne Aflæsningsspor kunde anlægges, i Virkeligheden er ret heldige for begge Parter. De er for saa vidt gunstige for Statsbanerne, som disse dog faar deres Udgifter ved Anlægget af saadanne Aflæsningsspor dækket, og Betingelserne betyder ikke saa lidt for Beboerne i den paagældende Egn, idet de faar noget bestemt at gaa efter, faste Regler, hvorefter man kan skride til Anlæg af Aflæsningsspor uden i hvert enkelt Tilfælde at skulle føre lange Forhandlinger med Autoriteterne om saadan en Smule, som det i Virkeligheden er.

Jeg skal ogsaa med den ærede Formands Tilladelse oplæse nogle Linier vedrørende Maaden, hvorpaa Beboernes Afgift til saadanne Aflæsningsspor skulde være indrettet. „Vedkommende Mergelselskab afholder Udgifterne ved Erhvervelsen af fornødent Areal til Sporet, bekoster Jord-